

TIT - MTT Hevesy György Kémiaverseny, országos döntő, Eger, 2006.
Javítókulcs a 8. osztályosok feladatlapjához

1. feladat

a) Ne b) HF c) OH⁻ d) NH₃ e) H₃O⁺ f) CH₄ g) NH₄⁺ h) Mg²⁺ i) Al³⁺ j) O²⁻

Összesen: **10 pont****2. feladat**

kénsav	szulfátion	SO ₄ ²⁻	48 p ⁺	50 e ⁻
salétromsav	nitrátion	NO ₃ ⁻	31 p ⁺	32 e ⁻
szénsav	karbonátion	CO ₃ ²⁻	30 p⁺	32 e ⁻

Összesen: **12 pont****3. feladat**

1.: sósav 2. desztillált víz 3. kénsavoldat 4. szalmiákszesz (4)

NH₃ + HCl = NH₄Cl; 2 NH₃ + H₂SO₄ = (NH₄)₂SO₄ (2)

Összesen: **6 pont****4. feladat**

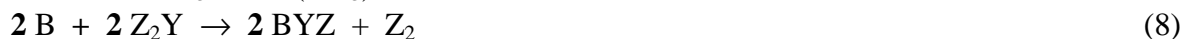
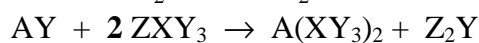
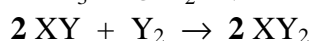
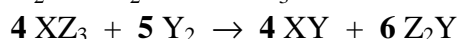
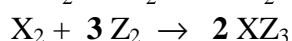
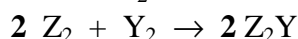
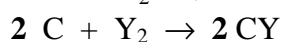
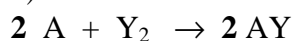
1. Mészkeő 2. Timföld 3. Glaubersó 4. Hipermangán 5. Konyhasó
 6. Chilei salétrom 7. Sziksó 8. Égetett mész 9. Marónátron
 10. Szódabikarbóna 11. Szalmiáksó 12. Trisó 13. Rézgálic
 14. Oltott mész (14)

KÖRNYEZETBARÁT (1)

Energiahordozók: pl. napenergia, szélenergia, vízenergia, biomassa (2)

Összesen: **17 pont****5. feladat**

a)

b)

A: pl. Ca, Mg stb. **B:** pl. Na, K stb. **C:** pl. Cu, Zn **X:** N **Y:** O **Z:** H (6)

c) NH₃ + HNO₃ = NH₄NO₃ (vagy XZ₃ + ZXY₃ = XZ₄XO₃)

NaOH + HNO₃ = NaNO₃ + H₂O (vagy: BYZ + ZXY₃ = BXY₃ + Z₂Y) (2)

Összesen: **16 pont**

6. feladat

- a) A levegőben mért kén-dioxid-koncentráció egy óra átlagában eléri a $250 \mu\text{g}/\text{m}^3$ 80%-át (vagyis $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$). (1)
- b) A szél csökkenti a légszennyezettséget, mert elszállítja a városból a keletkezett szennyező gázokat. (2)
- c) 1,00 kg kőszén 1000 g, amiben 5 g kén van. (1)
 Az $\text{S} + \text{O}_2 = \text{SO}_2$ egyenlet alapján
 $\begin{array}{ccc} 32 \text{ g/mol} & & 64 \text{ g/mol} \\ 5 \text{ g kénből} & & 10 \text{ g kén-dioxid keletkezik.} \end{array}$ (3)
 $10 \text{ g kén-dioxid} = 10\,000\,000 \mu\text{g}$ (1)
 Az egészségügyi határértéken szennyezett levegő térfogata:
 $\frac{10\,000\,000 \mu\text{g}}{250 \mu\text{g} / \text{m}^3} = 40\,000 \text{ m}^3$. (2)

Összesen: **10 pont****7. feladat**

- a) $2 \text{Ca} + \text{O}_2 = 2 \text{CaO}$ (1)
- b) A kalcium nem teljesen oxidálódott (maradt még elemi kalcium). (1)
- c) Hidrogén. (1)
- d) $\text{Ca} + 2 \text{H}_2\text{O} = \text{Ca(OH)}_2 + \text{H}_2$ (1)
- e) Az oldat megpirosodik a lúgos kémhatás miatt. (0,5-0,5 pont) (1)
- f) 184 cm^3 hidrogéngáz: $n = \frac{0,184 \text{ dm}^3}{24,5 \text{ dm}^3 / \text{mol}} = 0,00751 \text{ mol}$. (1)
 Ez az egyenlet alapján 0,00751 mol kalcium által fejlődött. (1)
 $1,00 \text{ g kalcium: } n = \frac{1,00 \text{ g}}{40,0 \text{ g/mol}} = 0,0250 \text{ mol}$. (1)
 Az eloxidálódott kalcium: $0,0250 \text{ mol} - 0,00751 \text{ mol} = 0,01749 \text{ mol}$. (1)
 Ez az első egyenlet szerint 0,008745 mol O_2 -t köt meg.
 $m(\text{O}_2) = 0,008745 \text{ mol} \cdot 32,0 \text{ g/mol} = 0,28 \text{ g}$. (2)
 A szilárd anyag tömeg tehát **1,28 g** lett. (1)
- g) A megkötött oxigén térfogata:
 $V = 0,008745 \text{ mol} \cdot 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = 0,214 \text{ dm}^3$. (1)
 Ebből a levegő térfogata: $0,214 \text{ dm}^3 : 0,210 = 1,02 \text{ dm}^3$,
 Tehát legalább **1,02 dm³-es** volt az üveghenger térfogata. (1)

Összesen: **14 pont**

8. feladat

- a) Bíborvörös (piros) lesz az oldat. (1)

Indoklás: Ha a három oldatból öntünk össze 100–100 cm³, és semleges lesz, akkor, ha kihagyjuk az egyik savat, akkor biztosan lúgos marad az oldat. (1)

(Ha az oldatok térfogatainak meghatározása után számítással bizonyítja be, az is elfogadható.)

- b) A reakció: $\text{CaO} + 2 \text{HCl} = \text{CaCl}_2 + \text{H}_2\text{O}$

2,80 g CaO ($M = 56 \text{ g/mol}$) anyagmennyisége: 0,05 mol.

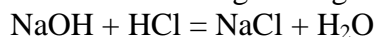
Ez 0,1 mol HCl-t-semlegesít.

Ha 0,1 mol HCl volt 200 cm³ oldatban, akkor 1 mol 2000 cm³-ben, tehát **2 dm³ sósavat** készítettünk. (4)

- c) A $2 \text{NaOH} + \text{H}_2\text{SO}_4 = \text{Na}_2\text{SO}_4 + 2 \text{H}_2\text{O}$ egyenlet

és a II. kísérlet alapján 10 cm³ NaOH-oldatban kétszer annyi mól NaOH van (pl 2x), mint 20 cm³ kénsavoldatban H₂SO₄ (x), (3)

vagyis az I. kísérlet szerint a 100 cm³ NaOH-oldatban négyszer annyi mól NaOH van (20x), mint amennyi mól kénsav a 100 cm³ kénsavoldatban van (5x). 5x mól kénsav 10x mól NaOH-ot semlegesít, így a sósavnak még 10x mólnyi NaOH-ot kell még semlegesítenie, ami a

egyenlet szerint 10x mol HCl-t jelent. (2)

A b) kérdés adatai alapján 100 cm³ sósavban 0,05 mol HCl van (ez a 10x-nek felel meg),

így 100 cm³ lúgoldatban 0,1 mol NaOH (20x) van, tehát a NaOH 1 móljából 1000 cm³ oldatot készítettünk, vagyis **1 dm³ NaOH-oldatunk** volt. (2)

A fentiek alapján a 100 cm³ kénsavoldat 0,025 mol H₂SO₄-t tartalmazott, így az

1,00 mol kénsavból $\frac{1}{0,025} \cdot 100 \text{ cm}^3 = 4000 \text{ cm}^3$, vagyis **4 dm³ kénsavoldatot**

készítettünk. (2)

Összesen: **15 pont**